

FORMOVÁNÍ CEN NA TRZÍCH VÝROBNÍCH FAKTORŮ

www.eKoFun.cz

FORMOVÁNÍ CEN NA TRZÍCH VÝROBNÍCH FAKTORŮ

Výrobní faktory: práce + kapitál (pro nás)

Na trzích výrobních faktorů:

- poptávku vytvářejí firmy
- nabídku domácnosti

Na trzích výrobků domácnosti poptávají zboží, aby **maximalizovali užitek**
Firmy hledají optimální výstup, který bude **maximalizovat jejich zisk**
Poptávají výrobní faktory, aby maximalizovali zisk

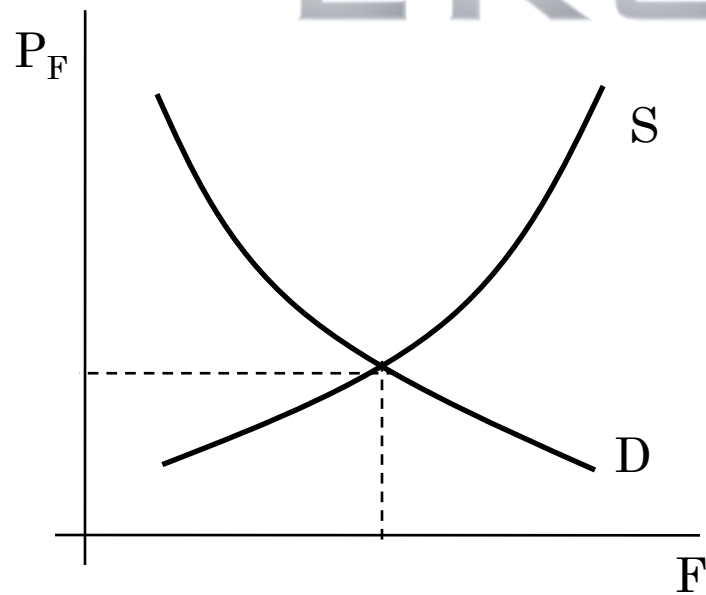
URČENÍ CEN VÝROBNÍCH FAKTORŮ

Analogie teorie spotřebitele

- poptávka klesající (čím je výrobní faktor levnější, tím je více poptáván)

- nabídka rostoucí

EKO FUN

Poptávka po výrobním faktoru

JE ODVOZENOU POPTÁVKOU

Odvozená(závislá) od poptávky po finální produkci

Firma se rozhoduje kolik vyrobí

Zároveň se musí rozhodovat kolik bude poptávat výrobních faktorů

Škodovka: roste poptávka po autech, bude se najímat víc lidí a zřizovat nové linky a naopak

Nabídka výrobního faktoru

Vlastníkem výrobních faktorů jsou spotřebitelé(domácnosti)

Cílem je maximalizovat užitek

Užitek je podmíněn jak příjmem tak nepeněžními aspekty(volný čas)

Maximalizovat užitek a příjem je každé něco jiného!

Cena výrobního faktoru

Spojena se službou daného faktoru, jinými slovy s jeho pronájmem

Práce - platí se mzda a cenou služby je mzdová sazba(**w**)

Půda - platí se pachtovné a cenou služby je pozemková renta

Kapitál - platí se úrok a cenou je úroková míra(**r**)

Úroková míra-se bere jako obětovaná příležitost

Podnikatel koupí výrobní linku za 1mil.Kč

Úroková míra v bance - 3%

Nákupem linky, bude podnikatel přicházet o 30 000Kč ročně

Právě 3% jsou obětovanou příležitosti

Důležitou roli zde hraje časový horizont(délka období)

Typ konkurence(dokonalá, nedokonalá)

Jak na **trhu výrobních faktorů**, tak na **trhu finálních výrobků**

TRANSFEROVÝ VÝDĚLEK A EKONOMICKÁ RENTA

Výdělek výrobního faktoru se skládá ze dvou částí

- transferový výdělek
- ekonomická renta

Transferový výdělek

Výše výdělku spojená s alternativním využitím

Příklad:

Máme učitele angličtiny –překladačel - 35000Kč měsíčně

Kdyby učil - podle tabulek - 20000Kč měsíčně.

Oněch 20000Kč je transferový výdělek.

Ekonomická renta

Část celkového výdělku vstupu, která převyšuje transferový výdělek

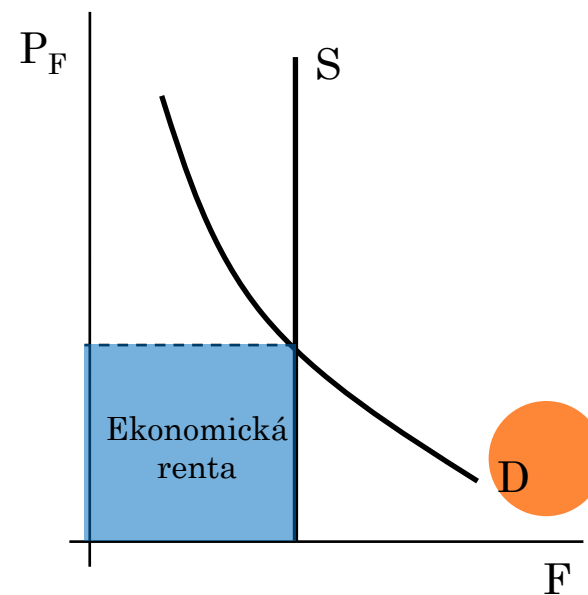
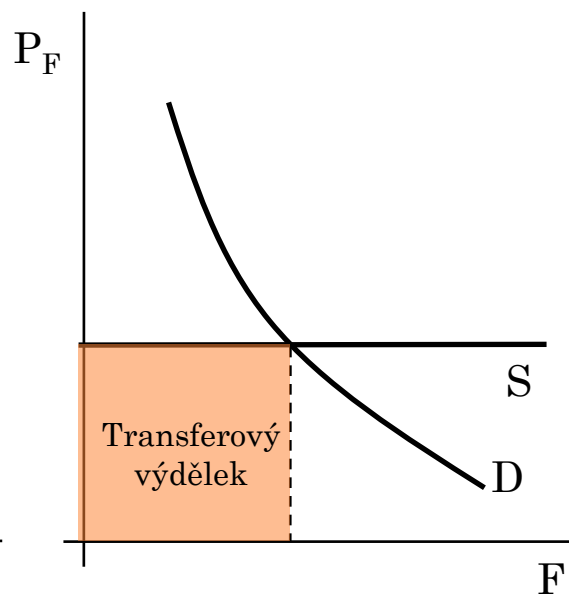
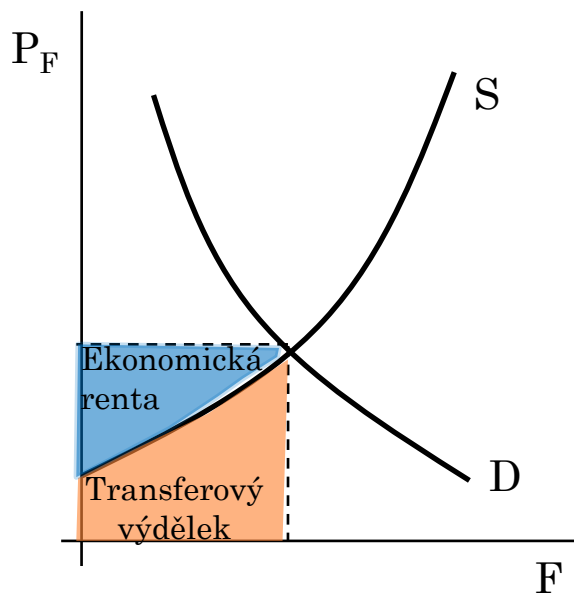
Pro našeho učitele je ekonomická renta 15000Kč

Podíl transferového výdělku a ekonomické renty na celkovém výdělku závisí na elasticitě nabídky vstupu

S rostoucí elasticitou nabídky klesá ekonomická renta

EKO FUN

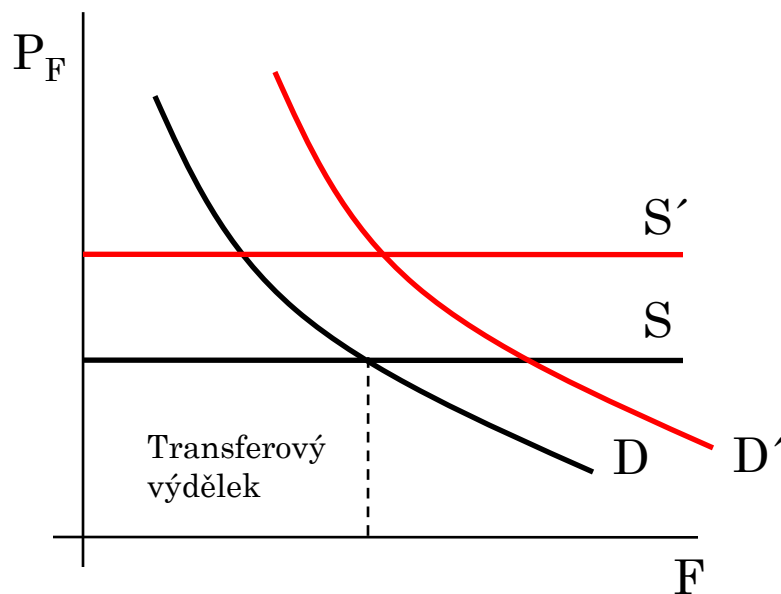

Nabídka absolutně elastická

Neexistuje žádná ekonomická renta

Vstup může získat ve svém nejlepším alternativním použití stejně vysoký výdělek

EKO FUN

Nabídka absolutně neelastická

Celkový výdělek je tvořen pouze ekonomickou rentou

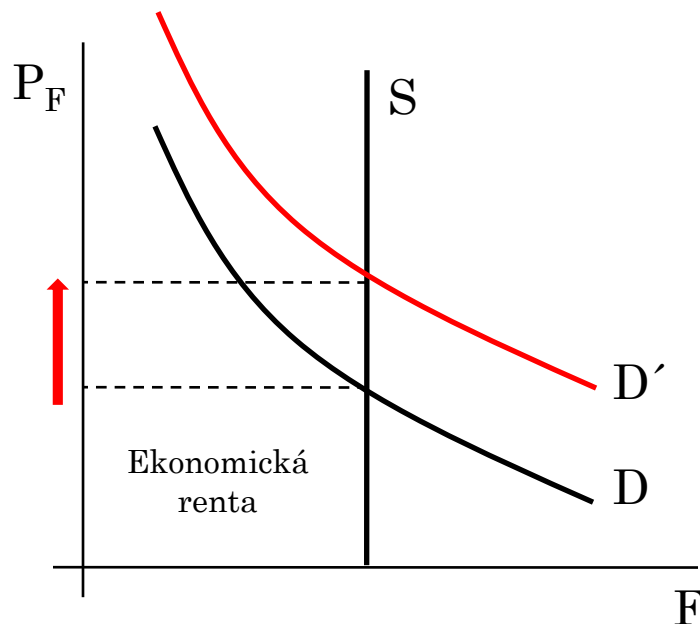
Vstup nemá žádné alternativní využití
například sportovci, umělci, nabídka je fixní

Cena faktoru je určena poptávkou

Cena faktoru nemá vliv na nabízené množství

Čistá ekonomická renta

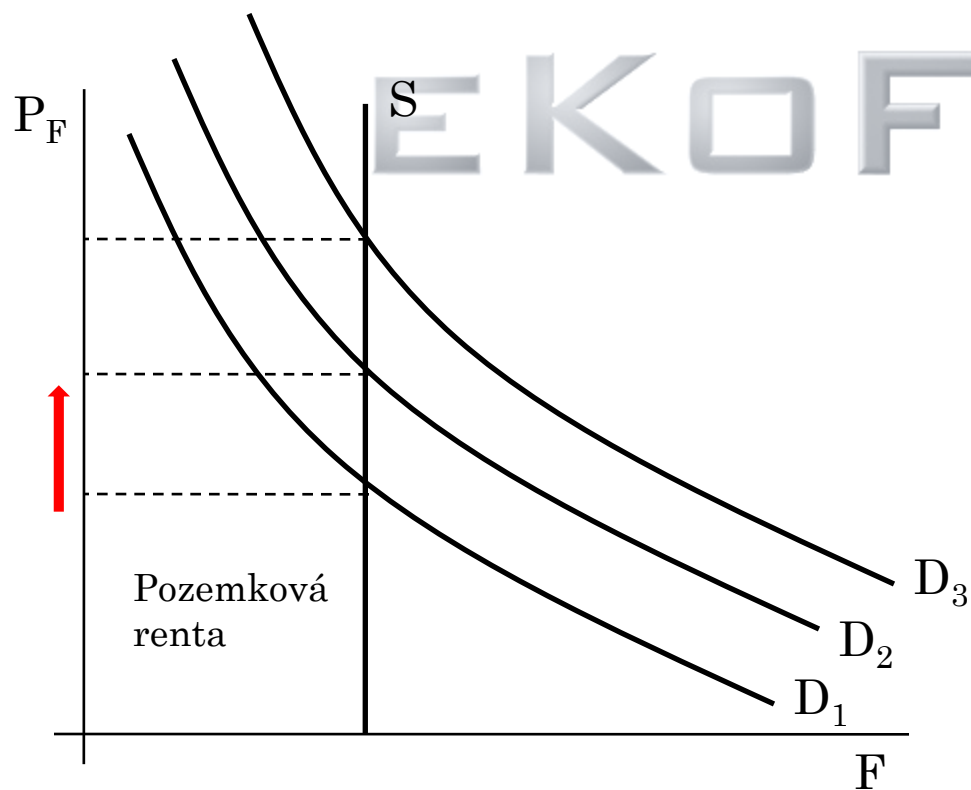
Výdělek placený za službu výrobnímu faktoru s fixní nabídkou
Speciální případ je pozemková renta (fixní množství půdy)

Pozemková renta-množství půdy je fixní

Výši pozemkové renty určuje výše sazby a množství pronajaté půdy

Výše výtěžku z půdy je určena v daném případě pouze poptávkou
Růst poptávky zvýší cenu

POPTÁVKA FIRMY PO VÝROBNÍM FAKTORU

Poptávka firmy po výrobním faktoru závisí na:

- výnosu z výrobního faktoru (produktivita)
- cena finálního výrobku
- náklad na daný faktor

Příjem z mezního produktu(MRP_F)

Dodatečný příjem, který firma získá prodejem produktu

Vytvořeného zapojením dodatečné jednotky vstupu do výroby

Množství ostatní vstupu se nemění

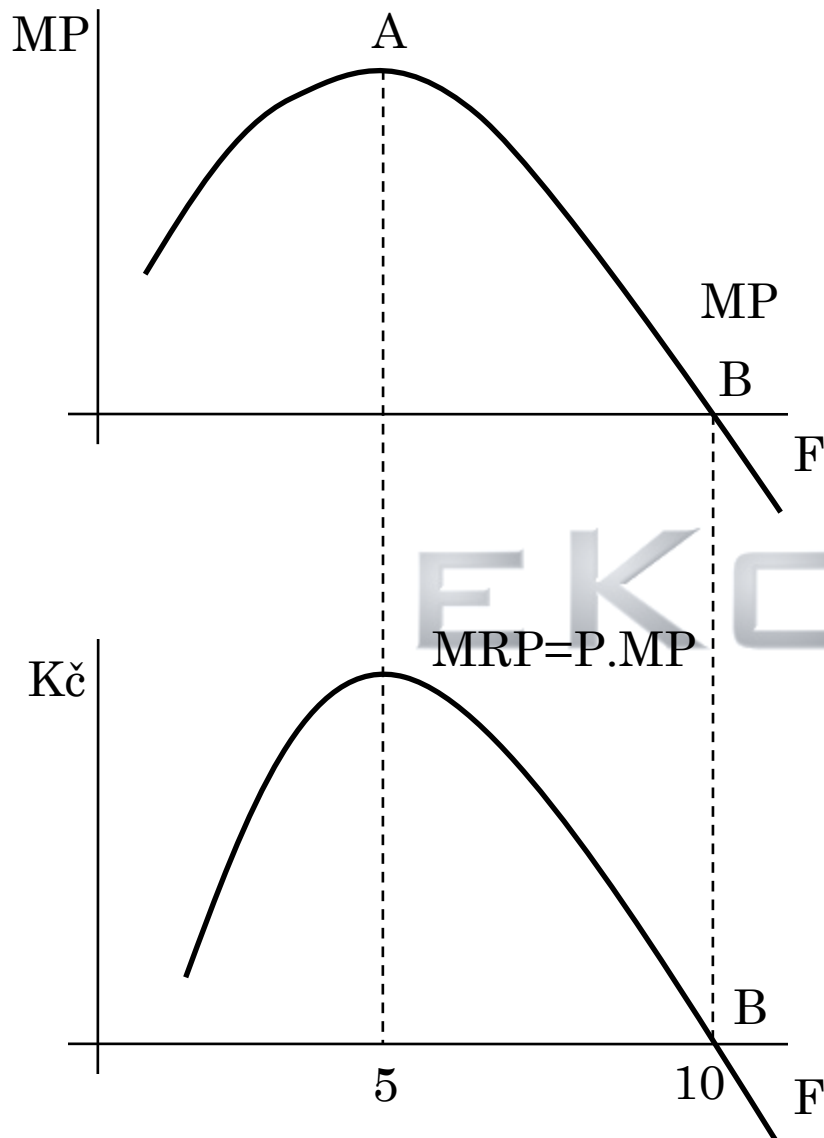
(o kolik se zvedne můj celkový příjem, když najmu dalšího dělníka)

$$MRP = \frac{\Delta TR}{\Delta F}$$

$$MRP = P \cdot MP$$

Vzoreček pro dokonalou konkurenci na trhu finálních výrobků – P

MRP firma v dokonalé konkurenci
 P je zde konstanta
 Velikost MRP je ovlivněna MP

Vzpomeňte si proč MP vypadá zrovna takto?

Roste-li jeden výrobní faktor, kdy ostatní zůstávají fixní

Od určitého bodu se snižuje jeho efektivita(A)

Zákon klesajících mezních výnosů

Od bodu A klesá produktivita dodatečného faktoru

Musí klesat i MRP

Změna ceny by pouze změnila „výšku“ křivky

Bod A ani B by se neposunuly

Mezní náklad na faktor(MFC)

Dodatečné náklady, při najmutí dodatečné jednotky výrobního faktoru
Jak se změní celkové náklady když najmeme další výrobní faktor

Co byly MC?

Jak se změní celkové náklady, když se **změní výroba** o 1!

$$MFC = \frac{\Delta TC}{\Delta F}$$

Např. MFC_L jsou dodatečné náklady na pořízení dalšího pracovníka

Dokonalá konkurence na trhu výrobních faktorů

- firma přijímá tržní cenu
- najímá tak malý podíl daného vstupu, že není schopna ovlivnit jeho cenu
- přírůstek nákladů na daný faktor je proto určen velikostí jeho ceny

$$MFC = P_F$$

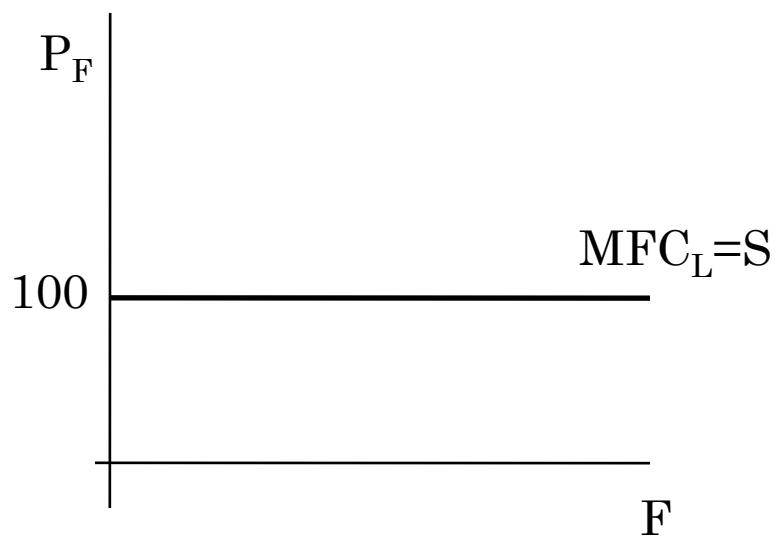

Mzdová sazba je 100Kč

MFC_L je přímka rovnoběžná s osou x na úrovni 100

V podmínkách **dokonalé konkurence na trhu výrobních faktorů**
přímka MFC je zároveň nabídkou faktoru!

EKO FUN

Rovnováha dokonale konkurenční firmy

Cílem firmy je maximalizovat zisk – max. rozdíl mezi TR a TC

Zisk bude maximální když bude platit

$$MFC = MRP$$

$MRP > MFC$ - firma bude najímat další faktor, jelikož ji přinese větší dodatečný příjem, než dodatečné náklady

$MRP < MFC$ - firma bude snižovat nájem výrobního faktoru, jelikož jí stojí více než kolik „vydělá“

Pro dokonalou konkurenci na trhu finálních produktů + trhu výrobních faktorů:

$$MFC = MRP = P_F$$

MRP půdy=sazba pozemkové renty

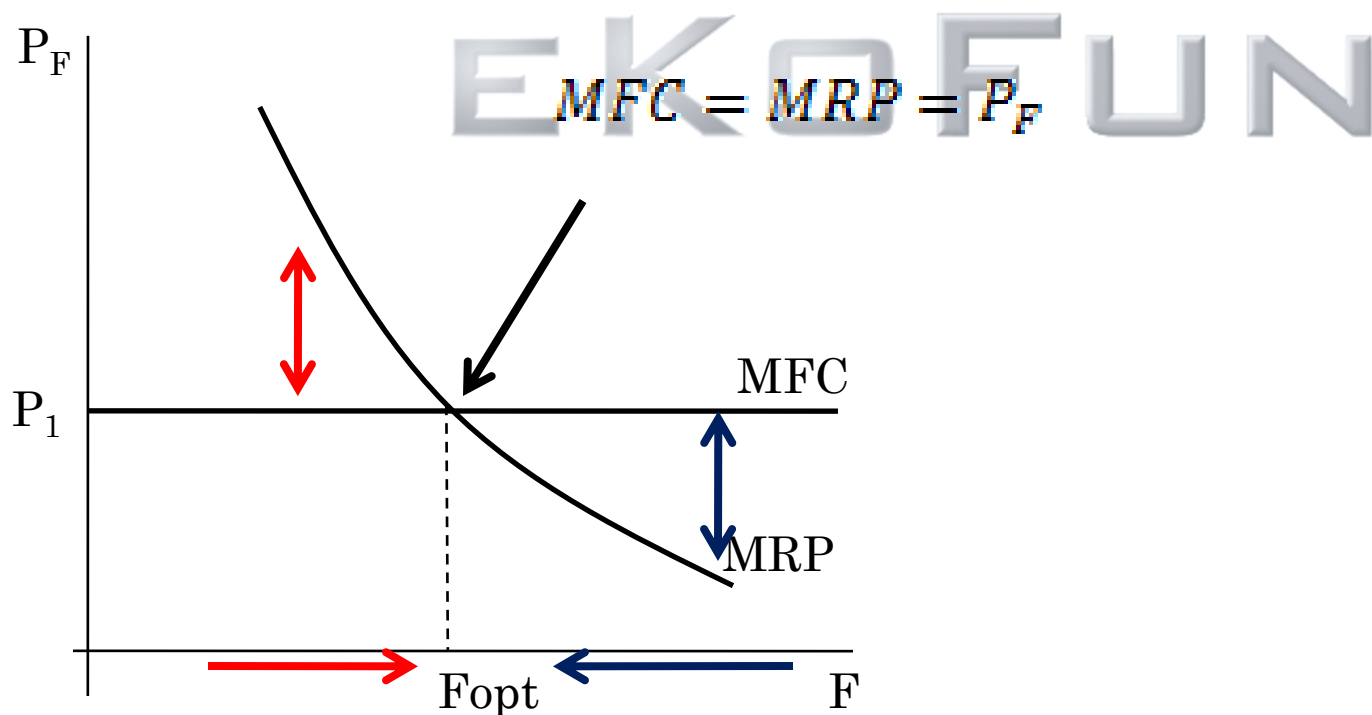
MRP > MFC

MRP_L práce=mzdová sazba

MRP < MFC

MRP_K kapitálu=úroková míra

MRP = MFC

Poptávka po výrobním faktoru

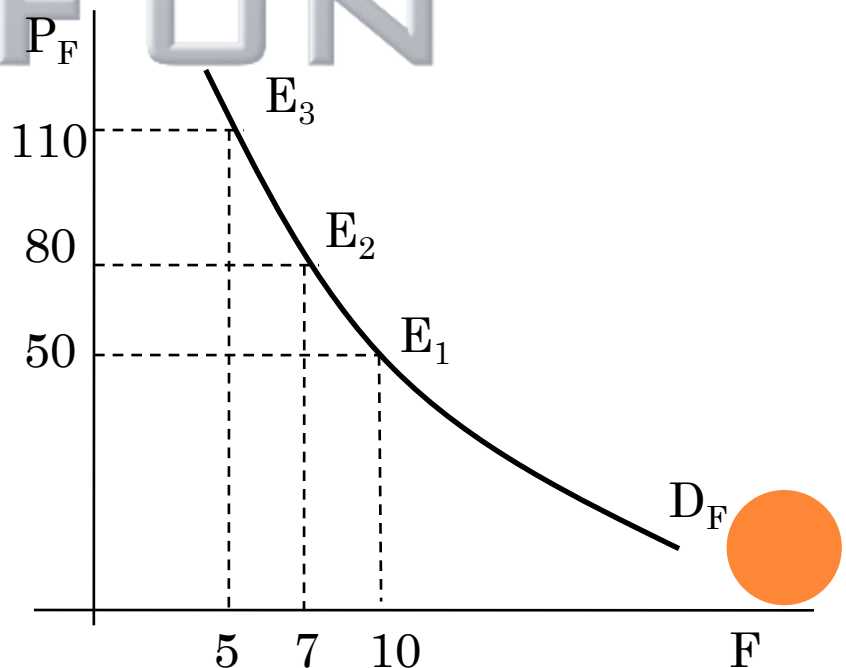
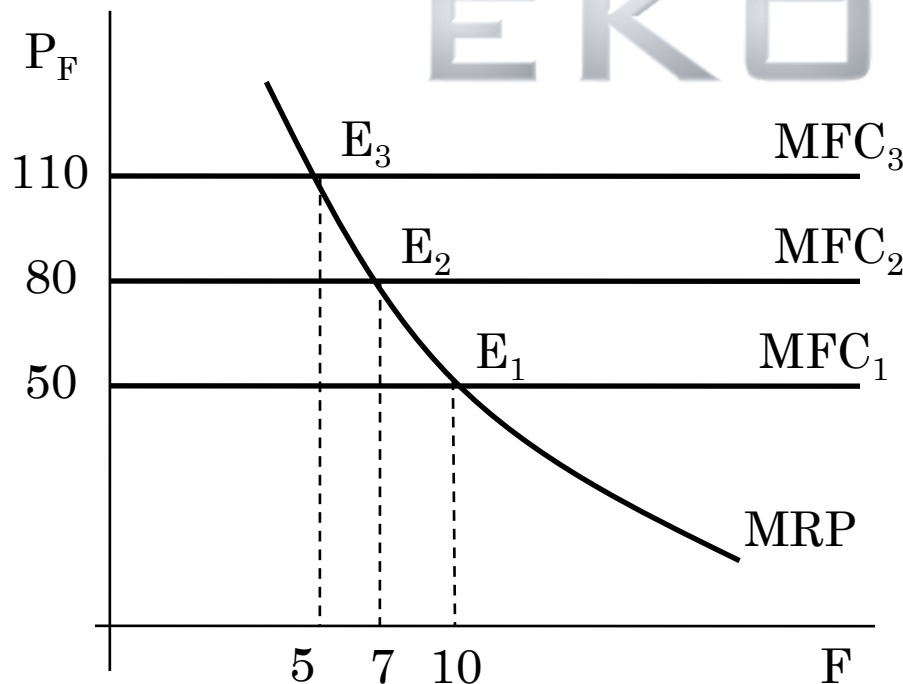
Jak firma reaguje na změny ceny výrobního faktoru?
(jak mění najímané množství)

Změna ceny vstupu z 50 na 80Kč

Z 80 na 110Kč

Se změnou ceny se mění bod rovnováhy firmy a tím i poptávané množství

Část křivky MRP je totožná s křivkou poptávky po výrobním faktoru

Změna poptávky firmy po výrobním faktoru

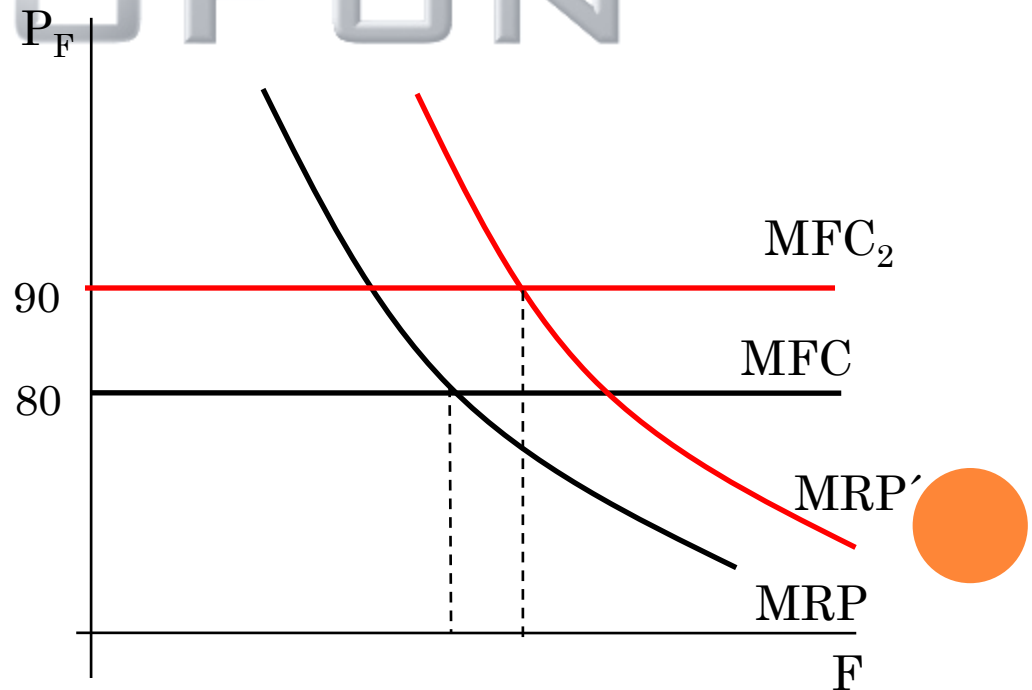
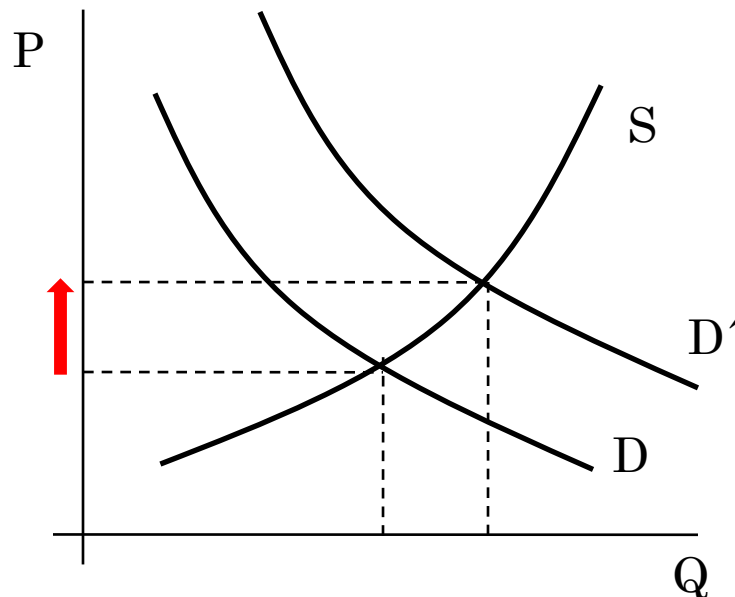
Dojde k růstu poptávky po finálním výrobku

Roste poptávka po výrobním faktoru!!!

Růst ceny zapříčiní růst MRP podle vzorečku

$$MRP = P \cdot MP$$

EKO FUN

Množství jiných vstupů

Zákon klesajících výnosů

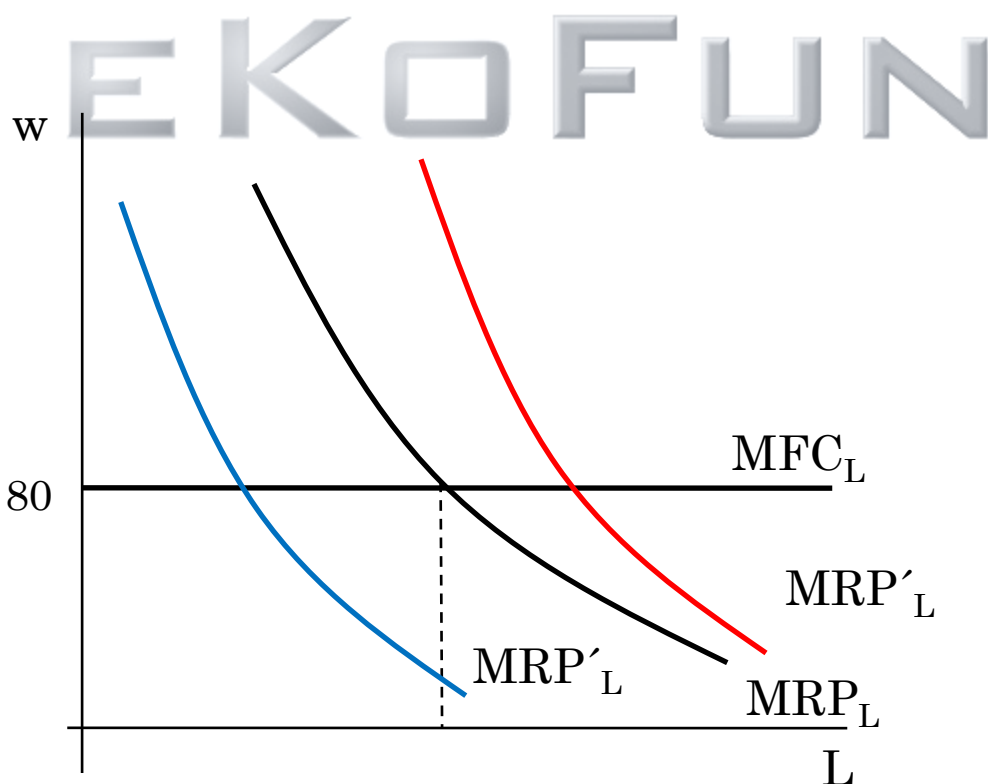
Mezní produkt práce závisí na množství i ostatních vstupů

Změny v množství kapitálu ovlivní MP_L a tím i MRP_L

Změny v technologii

Mají vliv na produktivitu - na MP

Analogie jako v předešlém případě (zhoršení technologie)

POPTÁVKA FIRMY PO VSTUPU V NEDOKONALÉ KONKURENCI

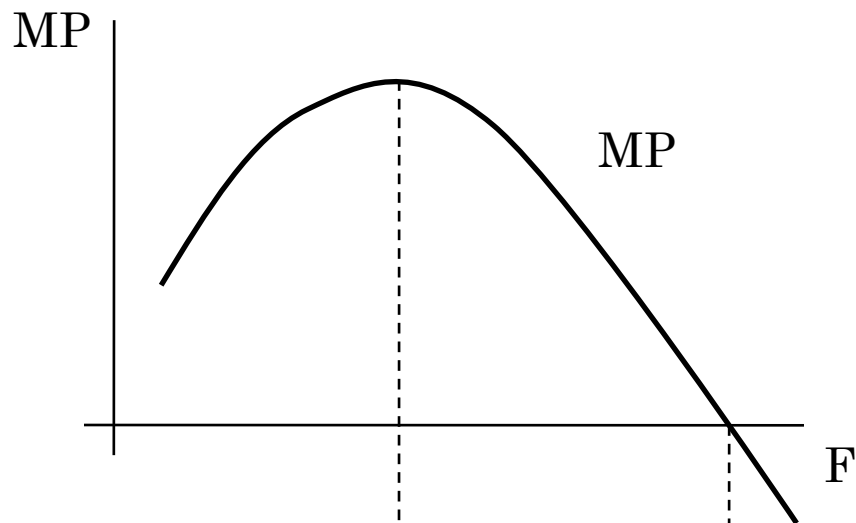
Jedná se o nedokonalou konkurenci na **trhu finální produkce**

I zde určuje poptávku firmy po vstupu příjem z mezního produktu
V podmínkách nedokonalé konkurence se mění cena - (není konstantou)

$$MRP = MR.MP$$

Firma aby prodala další výrobek musí snížit jeho cenu + cenu všech předchozích
= musíme počítat s dodatečným příjmem

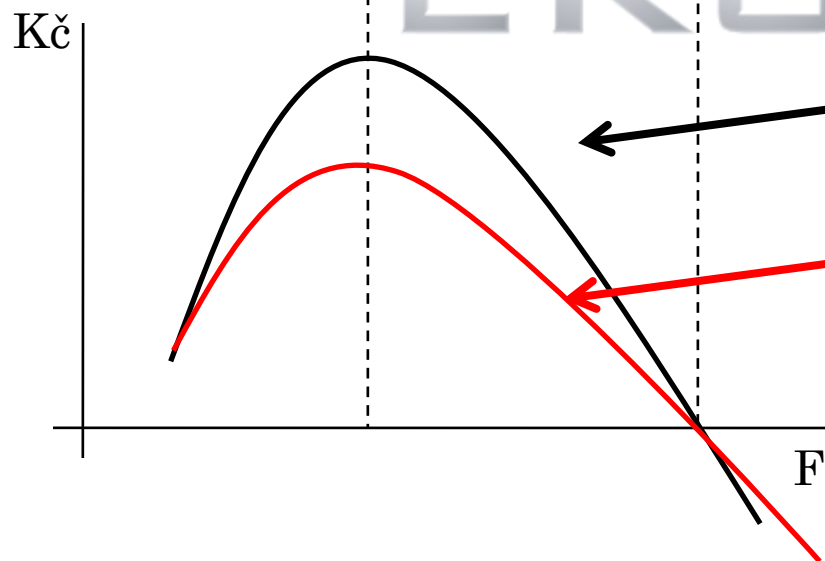

$$MRP = P \cdot MP$$

$$MRP = MR \cdot MP$$

EKO FUN

$$MRP = MP \cdot P$$

$$MRP = MP \cdot MR$$

